

Το εμπόριο των ΗΠΑ στην Κούβα: Μια παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου

Μετά τον θρίαμβο της Κουβανικής Επανάστασης το 1959, οι ΗΠΑ αντέδρασαν στην εθνικοποίηση των αμερικανικών κτημάτων από την Κούβα και στην αναπτυσσόμενη συμμαχία της με τη Σοβιετική Ένωση επιβάλλοντας εμπορικό εμπόριο στην Κούβα. Ακόμη και μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, το εμπόριο στην Κούβα ενδυναμώθηκε με τον Νόμο για τη Δημοκρατία στην Κούβα του 1992 και τον Νόμο Helms-Burton του 1996, που επέκτεινε την εκτός των εδαφών των ΗΠΑ εφαρμογή του εμπόργου σε αλλοδαπές εταιρείες και θυγατρικές εταιρειών των ΗΠΑ, οι οποίες διεξήγαγαν εμπορικές συναλλαγές με την Κούβα. Η εκτός των εδαφών των ΗΠΑ επέκταση του εμπόργου σε τρίτες χώρες έχει καταδικαστεί από τα Ηνωμένα Έθνη και τους περισσότερους ειδικούς σε θέματα διεθνούς δικαίου.

Στο άρθρο αυτό εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα: Η ιστορία των σχέσεων ΗΠΑ-Κούβας και πώς έφτασαν στην επιβολή του εμπόργου. Γιατί το εμπόριο συνεχίζεται πολύ καιρό μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Κατά πόσον το εμπόριο παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου. Επίσης, κατά πόσον η εκτός των εδαφών των ΗΠΑ εφαρμογή του εμπόργου σε αλλοδαπές εταιρείες και έθνη μέσω των νομοθετικών πράξεων του 1992 και του 1996 παραβιάζει τη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών, τη χάρτα του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΣ) και τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT).

Η ιστορία των σχέσεων Κούβας-Αμερικής και η Κουβανική Επανάσταση

Τον περασμένο αιώνα, η πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κούβα σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο ήταν νεο-αποικιακού χαρακτήρα. Από τα τέλη του 19ου αιώνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν εκτενείς οικονομικές επενδύσεις στην Κούβα στη βιομηχανία ζάχαρης. Η Αμερική για καιρό θεωρούσε ότι η Κούβα βρισκόταν στη σφαίρα επιρροής της υπό το Δόγμα Μονρόε. Η Κούβα ήταν ισπανική αποικία μέχρι το 1898, όταν το πολεμικό πλοίο Maine ανατινάχτηκε μυστηριωδώς στο λιμάνι της Αβάνα. Η επέμβαση του στρατού

των ΗΠΑ οδήγησε γρήγορα σε ήττα της Ισπανίας, η οποία με την υπογραφή συμφωνίας παραχώρησε το Πουέρτο Ρίκο, την Κούβα και τις Φιλιππίνες στις ΗΠΑ (Williamson 1992).

Η Κούβα βρισκόταν υπό την κατοχή των Ηνωμένων Πολιτειών από το 1898 έως το 1902, όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες πίεσαν τη νέα Κουβανική Συνταγματική Συνέλευση να δεχτεί τη ρύθμιση Platt, η οποία παραχωρούσε στις ΗΠΑ «το δικαίωμα να επεμβαίνουν για τη διατήρηση της ανεξαρτησίας της Κούβας και για την υποστήριξη μιας κυβέρνησης επαρκούς για την προστασία της ζωής, της ιδιοκτησίας και της ατομικής ελευθερίας». Η ρύθμιση Platt παραχωρούσε επίσης στις ΗΠΑ μια ναυτική βάση στο Γκουαντάναμο της Κούβας. Οι βιομηχανίες ζάχαρης των ΗΠΑ συνέχισαν να κυριαρχούν στην κουβανική οικονομία και η Κούβα κυβερνούνταν από αμερικανούς διοικητές αποικίας μεταξύ του 1906 και του 1909, ενώ στο διάστημα μεταξύ 1909 και 1921 οι ΗΠΑ έστειλαν στην Κούβα στρατιωτικές δυνάμεις τέσσερις φορές. Οι ΗΠΑ υποστήριζαν τις καταπιεστικές, διεφθαρμένες δικτατορίες των Ματσάδο και Μπατίστα για δεκαετίες. Οι δικτατορίες αυτές συμμετείχαν σε εκτεταμένες παραβιάσεις των νόμων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά οι ΗΠΑ επιδείκνυαν ανεκτικότητα διότι οι κυβερνήσεις αυτές προωθούσαν τα αμερικανικά οικονομικά συμφέροντα στην Κούβα. Οι ΗΠΑ δεν επέβαλαν εμπάργκο όπλων στον Μπατίστα μέχρι τον Μάρτιο του 1958 (Williamson 1991, 445-49; Zinn 1998, 17-19).

Έως το 1959, η Κούβα είχε μετατραπεί σε τόπο ψυχαγωγίας για τους αμερικανούς τουρίστες. Η Μαφία των ΗΠΑ είχε ανοιχτά τον έλεγχο των καζίνο και των ξενοδοχείων της Αβάνας. Όλα αυτά διακόπηκαν όταν οι κουβανοί αντάρτες εισέβαλαν στην πρωτεύουσα την 1η Ιανουαρίου 1959 και ο Μπατίστα εγκατέλειψε βιαστικά τη χώρα. Η νέα κυβέρνηση, υπό την ηγεσία του Κάστρο και του Τσε Γκεβάρα, θέσπισε τον Μάιο του 1959 τον Νόμο για την Αγροτική Μεταρρύθμιση, σύμφωνα με τον οποίο όλα τα μεγάλα αγροκτήματα που ανήκαν σε αμερικανικές εταιρείες και άτομα εθνικοποιούνταν. Η Κούβα εθνικοποίησε επίσης μεγάλες εταιρείες, βιομηχανίες, τράπεζες και υπηρεσίες που ανήκαν σε αλλοδαπούς. Τον Φεβρουάριο του 1960, η Κούβα σύναψε μια σημαντική εμπορική συμφωνία με τη Σοβιετική Ένωση για τον εφοδιασμό των Σοβιέτ με κουβανική ζάχαρη, ως πιστώσεις βοήθειας. Η Κούβα εθνικοποίησε τα αμερικανικά διυλιστήρια πετρελαίου όταν δεν δέχτηκαν να επεξεργαστούν σοβιετικό ακατέργαστο πετρέλαιο. Ως απάντηση σε αυτές τις εθνικοποιήσεις, ο πρόεδρος Αϊζενχάουερ απέσυρε την ποσόστωση των ΗΠΑ για κουβανική ζάχαρη και στη συνέχεια επέβαλε ένα συνολικό εμπάργκο στις εξαγωγές προς την Κούβα τον Οκτώβριο του 1960.

Στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης, οι σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Κούβας πολύ σύντομα πολώθηκαν, με την Κούβα να κινείται περισσότερο προς τη Σοβιετική Ένωση και το σοσιαλιστικό μπλοκ. Η εσωτερική πολιτική των ΗΠΑ έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην αυξανόμενη πόλωση. Ο υποψήφιος πρόεδρος Τζον Φ. Κένεντι χαρακτήρισε ανοιχτά το εμπορικό εμπάργκο του Αϊζενχάουερ ως «πολύ λίγο, πολύ αργά», και έκανε έκκληση για ένοπλη επέμβαση στην Κούβα. Ακόμα και ο ρεπουμπλικανός υποψήφιος Ρίτσαρντ Νίξον αποκάλεσε την πρόταση του Κένεντι «σκανδαλωδώς απερίσκεπτη» (Kaplowitz 1998, 41-43). Η πολιτική των ΗΠΑ εκείνη την εποχή είχε στόχο την αποσταθεροποίηση και ανατροπή της επαναστατικής κουβανικής κυβέρνησης. Στις 16 Απριλίου του 1961, κουβανοί εξόριστοι, εκπαιδευμένοι από τη CIA, εισέβαλαν στον Κόλπο των Χοίρων. Αντίθετα με τις προσδοκίες των

ΗΠΑ, δεν υπήρχε γενικός ξεσηκωμός εναντίον του Κάστρου· η εισβολή ηττήθηκε έπειτα από τρεις μόνο μέρες. Αυτή η «έμμεση» εισβολή των ΗΠΑ στην Κούβα παραβίαζε το Άρθρο 15 της Χάρτας της Οργάνωσης Αμερικανικών Κρατών, που όριζε ότι κανένα κράτος «δεν έχει το δικαίωμα να επεμβαίνει, άμεσα ή έμμεσα, για κανέναν απολύτως λόγο, στις εσωτερικές ή εξωτερικές υποθέσεις άλλου Κράτους» (36-45).

Το εμπάργκο των ΗΠΑ στην Κούβα

Το εμπάργκο των ΗΠΑ στην Κούβα ξεκίνησε ουσιαστικά στις 20 Οκτωβρίου 1960, με ανακοίνωση του προέδρου Αϊζενχάουερ για εμπάργκο στην Κούβα με τη δικαιολογία που είχε βάσει του Νόμου περί Συναλλαγών με τον Εχθρό (TWEA) και του Νόμου περί Ελέγχου του Εμπορίου. Έως τον Ιανουάριο του 1961, οι ΗΠΑ είχαν ακυρώσει την ποσόστωση κουβανικής ζάχαρης, είχαν απαγορεύσει τις εξαγωγές, απέκοψαν τους διπλωματικούς δεσμούς με την Κούβα και απαγόρευσαν όλα τα ταξίδια πολιτών των ΗΠΑ στην Κούβα. Η απαγόρευση των ταξιδιών στην Κούβα ανακλήθηκε αργότερα από το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ (Karpowitz 1998, 36-45).

Έπειτα από την αποτυχία της χρηματοδοτημένης από τη CIA εισβολής στον Κόλπο των Χοίρων, οι ΗΠΑ έθεσαν σε λειτουργία μια πολιτική συγκαλυμμένου οικονομικού σαμποτάζ ενάντια στην Κούβα, που διήρκεσε όλη τη δεκαετία του 1960. Οι συγκαλυμμένες πράξεις περιλάμβαναν σαμποτάζ στα διυλιστήρια πετρελαίου, σε γέφυρες, σε εργοστάσια επεξεργασίας ζάχαρης, στα συστήματα επικοινωνιών, σε σιδηροδρομικές γραμμές, σε υπηρεσίες και εμπρησμό των καλλιέργειών ζαχαροκάλαμου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες συμμετείχαν επίσης σε πράξεις βιοχημικού πολέμου διαχέοντας χημικά στις καλλιέργειες ζαχαροκάλαμου, τα οποία προκαλούσαν ασθένειες στους εργάτες. Τεχνίτες της CIA εισήγαγαν επίσης την αφρικανική πανώλη των χοίρων στην Κούβα, προκαλώντας τον θάνατο εκατομμυρίων χιλιάδων χοίρων. Οι πιο διαβόητες από αυτές τις συγκαλυμμένες πράξεις ήταν οι απόπειρες δολοφονίας του Κάστρου, με τη χρήση ποικίλων μέσων, όπως εκρηκτικούς μηχανισμούς και δηλητηριώδη στυλό. Οι συγκαλυμμένες αυτές πράξεις περιγράφονται από έναν πρώην αξιωματούχο των ΗΠΑ ως «μια κρατικά επιχορηγούμενη μορφή τρομοκρατίας» (Perez 2002, 244 σημ. 42· Zinn 1998, 318-19· Karpowitz 1998, 50-53). Οι συγκαλυμμένες αυτές πράξεις παραβίαζαν τη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και τη χάρτα της OAS.

Ακόμα και μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και του σοσιαλιστικού μπλοκ το 1990-91, το εμπάργκο στην Κούβα ενδυναμώθηκε και επεκτάθηκε σε ξένες εταιρείες και θυγατρικές εταιρειών των ΗΠΑ με τον αποκαλούμενο Νόμο για τη Δημοκρατία στην Κούβα του 1992 (Heitzer 1998, 76-79). Ο νόμος προτάθηκε από τον βουλευτή του Νιου Τζέρσι Ρόμπερτ Τοριτσέλι με σαφή στόχο να θέσει τέλος στην κυβέρνηση Κάστρο, ενώ συμπεριλάμβανε και το δόγμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο νόμος ενθαρρύνει τον πρόεδρο να πείσει τις ξένες εταιρείες να περιορίσουν τις εμπορικές και πιστωτικές σχέσεις τους με την Κούβα και απαγορεύει στα πλοία να διεξάγουν φόρτωση ή εκφόρτωση υλικού σε λιμάνια των ΗΠΑ για 180 ημέρες αφότου το πλοίο έχει αναχωρήσει από λιμάνι της Κούβας, ενώ απαγορεύει στις ξένες εταιρείες που είναι θυγατρικές των ΗΠΑ να διεξάγουν επιχειρημα-

τικές δραστηριότητες με την Κούβα. Το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου με την Κούβα εκείνη την εποχή αφορούσε τρόφιμα, φάρμακα και ιατρικές προμήθειες. Ο νόμος επιτρέπει σε ξένες θυγατρικές να πωλούν φάρμακα ή ιατρικές προμήθειες στην Κούβα, αλλά μόνο με ειδική άδεια από την κυβέρνηση των ΗΠΑ, που πρέπει να επιτρέψει την επικύρωση με επιτόπου επιθεώρηση εφόσον οι προμήθειες αυτές χρησιμοποιούνται «προς όφελος του λαού της Κούβας». Οι περιορισμοί αυτοί εμπόδισαν δραστικά την αποστολή απαραίτητων φαρμάκων στην Κούβα (Heitzer 1998, 75-79).

Το 1996 το εμπόριο εντάθηκε ακόμα περισσότερο με την επιψήφιση του Νόμου για Ελευθερία και Δημοκρατική Αλληλεγγύη προς την Κούβα, όπως αποκαλείται, που έγινε ευρέως γνωστός ως Νόμος Helms-Burton (22 USC §6021). Η νομοθετική αυτή πράξη διακήρυττε ότι στόχος της ήταν η αποκατάσταση της «δημοκρατίας» στην Κούβα και η δημιουργία μιας «μεταβατικής κυβέρνησης» που δεν θα περιλάμβανε τους Φιντέλ και Ραούλ Κάστρο. Σύμφωνα με το νόμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να εργαστούν με στόχο την άρνηση αρωγής ή πιστώσεων στην Κούβα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την εξάλειψη κάθε αρωγής από αλλοδαπούς σε τρίτες χώρες που προσφέρουν στην Κούβα προνομιακή μεταχείριση. Ο νόμος επεκτείνει περαιτέρω την υπερεδαφική εφαρμογή του εμπόργκο, απαγορεύοντας την είσοδο αλλοδαπών υπηκόων στην Αμερική εάν είναι υπάλληλοι σε ξένες εταιρείες που διεξάγουν εμπόριο με την Κούβα ή επωφελούνται από τη «διακίνηση» περιουσίας που έχει εθνικοποιήσει η Κούβα. Επίσης επιτρέπει σε πρώην κουβανούς υπηκόους που είναι σήμερα πολίτες των ΗΠΑ να ασκήσουν αγωγή σε δικαστήρια των Ηνωμένων Πολιτειών προς «οποιοδήποτε πρόσωπο ... διακινεί περιουσία που κατασχέθηκε από την κουβανική κυβέρνηση» (22 USC §6082[1][A]). Η «διακίνηση» αυτή μέσω αλλοδαπών υπηκόων μπορεί να λάβει χώρα ολοκληρωτικά εκτός των συνόρων των ΗΠΑ, που σημαίνει ότι σε περίπτωση που μια εταιρεία έχει εμπορικές δραστηριότητες στην Κούβα οι οποίες αφορούν εθνικοποιημένη περιουσία, θα μπορούσε να της ασκηθεί αγωγή σε δικαστήρια των ΗΠΑ για νομισματικές απώλειες (Dhooge 1997). Μια τροποποίηση του νόμου που θα επέτρεπε την πώληση τροφίμων και φαρμάκων ακυρώθηκε από το Κογκρέσο (Heitzer 1998, 79).

Το Κογκρέσο εξέτασε στο διάστημα 1999-2000 μια συμβιβαστική τροποποίηση για το εμπόργκο, που θα επέτρεπε την αποστολή τροφίμων και φαρμάκων στην Κούβα. Η τελική εκδοχή του συμβιβαστικού προσχέδιου νόμου επέτρεπε την πώληση τροφίμων και φαρμάκων, απαγόρευε όμως οποιαδήποτε κυβερνητική ή ιδιωτική χρηματοδότηση της Κούβας για την αγορά τους. Επίσης, το προσχέδιο νόμου τροποποιήθηκε, ώστε να ενισχύσει την απαγόρευση των ταξιδιών στην Κούβα. Το τελικό αποτέλεσμα αυτών των τροποποιήσεων ήταν ουσιαστικά η ενίσχυση του εμπόργκο (LeoGrande 2000, 35-41).

Το σκληρότερο εμπόργκο είχε δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία και την ευημερία των Κουβανών. Η Αμερικανική Οργάνωση για την Παγκόσμια Υγεία, έπειτα από έρευνα σχετικά με τις επιπτώσεις του εμπόργκο στο σύστημα υγείας της Κούβας κατέληξε ότι «προκλήθηκε σημαντική αύξηση της δυστυχίας –ακόμη και θάνατοι– ... και ότι οι ασθενείς δεν είχαν πρόσβαση σε βασικά φάρμακα ενώ οι γιατροί εκτελούσαν ιατρικές διαδικασίες δίχως επαρκή εξοπλισμό». Η απαγόρευση του εμπορίου με την Κούβα σε αλλοδαπές θυγατρικές φαρμακευτικών εταιρειών των ΗΠΑ και οι αυστηρές διατάξεις για την παραχώρηση άδειας χρήσης σύμφωνα με το νόμο του 1992 επηρέασαν αρνητικά την ικανότητα της Κούβας

να αποκτήσει βασικά φάρμακα και ιατρικό εξοπλισμό. Ενώ η Κούβα διαθέτει ένα εξαιρετικό καθολικό σύστημα υγείας, το εμπάργκο στα φάρμακα και τον αυτοματοποιημένο ιατρικό εξοπλισμό επηρέασε άμεσα την υγεία των Κουβανών (Heitzer 1998, 80-83).

Γιατί το εμπάργκο συνεχίζεται και μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου;

Με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και του σοσιαλιστικού μπλοκ στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η αναγκαιότητα συνέχισης του εμπάργκο αμφισβητείται ακόμα περισσότερο. Μετά την κατάρρευση του σοσιαλιστικού μπλοκ, η Κούβα έχασε το 85% του εξωτερικού της εμπορίου και η οικονομία της σχεδόν κατέρρευσε. Η Κούβα, που δεν υπήρξε ποτέ στρατιωτική απειλή για τις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν αποτελεί βεβαίως απειλή για την εθνική ασφάλεια των Ηνωμένων Πολιτειών. Δεν εισέβαλε ποτέ άμεσα σε άλλη χώρα. Το υπερσυντηρητικό κουβανοαμερικανικό λόμπι στη Φλόριντα άδραξε την ευκαιρία για ενδυνάμωση του εμπάργκο σε μια ανεπιτυχή απόπειρα απομάκρυνσης του Κάστρο από την εξουσία. Παρά την ενδυνάμωση του εμπάργκο το 1992, το 1996 και το 2000, ο Κάστρο και το Κομμουνιστικό Κόμμα παραμένουν σταθερά στην εξουσία στην Κούβα και η οικονομία ανακάμπτει σταδιακά με την εισαγωγή μεταρρυθμίσεων όσον αφορά την αγορά.

Το ερώτημα λοιπόν διατυπώνεται ως εξής: Γιατί το εμπάργκο όχι μόνο συνεχίστηκε, αλλά επιπλέον ενδυναμώθηκε μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης; Οι λόγοι μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία: Πρώτον, υπάρχουν λόγοι εσωτερικής πολιτικής για τη συνέχιση του εμπάργκο λόγω της υπερβολικής πολιτικής επιρροής του υπερσυντηρητικού κουβανοαμερικανικού λόμπι στη Φλόριντα και της ιδιαιτερότητας του εκλογικού συστήματος των ΗΠΑ, που δίνει έναν υπέρμετρο αριθμό ψήφων σε πολιτείες με σημαντική επιρροή του εκλογικού αποτελέσματος, όπως η Φλόριντα. Δεύτερον, το εμπάργκο συνεχίζεται ως ιδεολογικό κατάλοιπο του Ψυχρού Πολέμου και του παθολογικού μίσους των Ηνωμένων Πολιτειών για τον Κάστρο, ο οποίος συνεχίζει να είναι εκφραστικός πολέμιος της πολιτικής τους στον Τρίτο Κόσμο και της παγκοσμιοποίησης του καπιταλισμού της ελεύθερης αγοράς. Τρίτον, το εμπάργκο αποτελεί τη συνέχεια του Δόγματος Μονρόε και της ηγεμονίας των Ηνωμένων Πολιτειών στην Καραϊβική από την εποχή του Πολέμου Ισπανίας-Αμερικής. Τέταρτον, το εμπάργκο εξυπηρετεί ιδεολογικούς σκοπούς, στέλνοντας το εξής μήνυμα σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής: εάν ακολουθήσουν τον επαναστατικό δρόμο της Κούβας, θα τιμωρηθούν με ένα οικονομικό εμπάργκο και ταιπόχρονα με ανοιχτές και συγκαλυμμένες στρατιωτικές επεμβάσεις.

Ο καθηγητής Γουίλιαμ Λεογκράντε έγραψε ότι η ενδυνάμωση του εμπάργκο απορρέει από την «πολιτική και οικονομική ισχύ των συντηρητικών κουβανοαμερικανών, που οργανώθηκαν ιδιαίτερα αποτελεσματικά στη δεκαετία του 1980 από τον Χόρχε Μας Κανόσα στο Κουβανικό Αμερικανικό Εθνικό Ίδρυμα ... [το οποίο] έδωσε στην [κουβανική] κοινότητα εικονική εξουσία άσκησης βέτο στην πολιτική των ΗΠΑ». Εξηρεί πώς η καλά οργανωμένη και χρηματοδοτημένη κουβανοαμερικανική κοινότητα, η οποία έχει τη βάση της στις σημαντικές εκλογικά πολιτείες της Φλόριντα και του Νιου Τζέρσι, έχει υπέρμετρη επιρροή στο Κογκρέσο και στους προέδρους των Δημοκρατικών αλλά και των Ρεπουμπλικανών.

Το κουβανοαμερικανικό λόμπι έχει τη δυνατότητα να υπαγορεύσει στην κυβέρνηση την εξωτερική πολιτική απέναντι στην Κούβα, παρά το συμφέρον της επιχειρηματικής κοινότητας των ΗΠΑ να έχει εμπορικές σχέσεις με την Κούβα (LeoGrande 2000, 45-41).

Ο καθηγητής Λουίς Πέρεζ έχει διαφορετική άποψη. Πιστεύει ότι το εμπάργκο είναι «προϊόν κοινωνικής συνθήκης, με πολιτισμικές απόρροιας και ιδεολογική καθοδήγηση ... από την όλο και βαθύτερη αντιπάθεια ... των Ηνωμένων Πολιτειών ... για τον Φιντέλ Κάστρο» (Perez 2002, 228-29). Γράφει ότι οι πρόεδροι των ΗΠΑ είχαν μια σχεδόν παθολογική εμμονή με τον Κάστρο και τον μισούσαν, με αφετηρία τον Κένεντι, ο οποίος ήταν έξαλλος με τον Κάστρο γιατί τον ταπεινώσε όταν ανέτρεψε την οργανωμένη από την CIA εισβολή στον Κόλπο των Χοίρων. Το εμπάργκο ήταν επέκταση του Δόγματος Μονρόε και ήταν ιδιαίτερα εφαρμοστέο στην Κούβα, όπου «οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν ιστορικά επιβάλει τη θέλησή τους και έκαναν το δικό τους [πράγμα που] εμφάθινε την προσβολή». Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κούβα είναι, σύμφωνα με τον Πέρεζ, ενωμένες λόγω της γεωγραφίας και της ιστορίας και δεν μπορούν να αποφύγουν η μια την άλλη (250-53).

Ο Ρόμπιν Μπλάκμπερν, εκδότης του *New Left Review*, έγραψε ότι το ζήτημα του μητρούου της Κούβας σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν δικαιολογεί το εμπάργκο και ότι είναι υποκριτικό να δικαιολογούν οι ΗΠΑ τη συνέχιση του εμπάργκο με βάση τα ανθρωπίνια δικαιώματα τη στιγμή που υπάρχει εκτενής προνομιστική αντιμετώπιση από την πλευρά τους στο εμπόριο με την Κίνα, η οποία έχει πολύ χειρότερο μητρώο όσον αφορά τα ανθρωπίνια δικαιώματα. Ο Μπλάκμπερν τονίζει, ωστόσο, ότι από την οπτική γωνία της Ουάσιγκτον «δεν υπάρχει τίποτα το παράλογο στη συνεχιζόμενη βεντέτα με την Κούβα. Το καθεστώς του Πεκίνου υπήρξε για πολλά χρόνια στρατηγικός συντάκτος των Ηνωμένων Πολιτειών ενάντια στην ΕΣΣΔ ... και από τότε έχει υποδεχθεί μεγάλες εταιρείες των ΗΠΑ στην αγορά του» (Blackburn 2000, 32).

Η Κούβα συνέχισε να βρίσκεται στο επίκεντρο της οργής των Ηνωμένων Πολιτειών επειδή συνέχισε να υποστηρίζει, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, τα επαναστατικά και εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα του Τρίτου Κόσμου ενάντια στις τακτικές των ΗΠΑ και ειδικά συνεχίζει να επιτίθεται στην παγκοσμιοποίηση. Η συνεχιζόμενη εχθρότητα της Αμερικής στην Κούβα προέρχεται από το ίδιο το Δόγμα Μονρόε, επειδή οι ΗΠΑ αντιμετώπισαν την Κούβα ως «υπεράκτιο παράρτημα» (Schwab 1999, 7).

Ο Φιντέλ Κάστρο έφτασε στην ουσία του ζητήματος το 1969 διακηρύσσοντας: «Αυτό που δεν μπορούν να συγχωρήσουν οι ιμπεριαλιστές ... είναι ότι κάναμε σοσιαλιστική επανάσταση κάτω από τη μύτη των Ηνωμένων Πολιτειών» (παρατίθεται στο Schwab 1999, 7).

Το εμπάργκο ενάντια στην Κούβα, αν και ήταν απόλυτη και ολοκληρωτική αποτυχία, επιβίωσε μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου λόγω της υπερβολικής επιρροής του πολιτικού λόμπι των Κουβανοαμερικανών και εξαιτίας της συνεχιζόμενης ιδεολογικής εχθρότητας απέναντι στον Κάστρο και την κουβανική επανάσταση. Ωστόσο, οι πολιτικοί και ιδεολογικοί αυτοί λόγοι για τη συνέχιση του εμπάργκο είναι εξολοκλήρου προβληματικοί διότι το εμπάργκο είναι απάνθρωπο, αναποτελεσματικό, κατάλοιπο του Ψυχρού Πολέμου και παραβίαση του διεθνούς δικαίου.

Το εμπόργκο των ΗΠΑ στην Κούβα αποτελεί παραβίαση του διεθνούς δικαίου

Το εμπόργκο πρέπει να εξεταστεί στο ιστορικό πλαίσιο των μονόπλευρων οικονομικών και στρατιωτικών ανοιχτών και συγκαλυμμένων πράξεων των Ηνωμένων Πολιτειών ενάντια στην Κούβα από την επανάσταση του 1959 και έπειτα. Πρέπει επίσης να αναλυθεί με όρους του κατά πόσον η υπερεδαφική εφαρμογή του μέσω των νόμων του 1992 και του 1996 παραβιάζει τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου που περιλαμβάνονται στη χάρτα των Ηνωμένων Εθνών, τη χάρτα της OAS και την GATT.

Το άρθρο 2 παρ. 4 της Χάρτας των Ηνωμένων Εθνών ορίζει: «Όλα τα μέλη θα αποφεύγουν στις διεθνείς σχέσεις τους τις απειλές ή τη χρήση βίας ενάντια στην εδαφική ακεραιότητα ή την πολιτική ανεξαρτησία οποιουδήποτε κράτους». Το άρθρο 51 λέει: «Τίποτα στην παρούσα χάρτα δεν περιορίζει το εγγενές δικαίωμα ατομικής ή συλλογικής αυτοάμυνας σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εναντίον κάποιου μέλους» (Krisinsky and Golove 1993, 236-37).

Η Χάρτα της OAS ορίζει στα άρθρα 15 και 16:

Κανένα κράτος ή ομάδα κρατών δεν έχει το δικαίωμα να επεμβαίνει άμεσα ή έμμεσα, για οποιονδήποτε απολύτως λόγο, στις εσωτερικές ή εξωτερικές υποθέσεις κανενος Κράτους. Η ανωτέρω αρχή απαγορεύει όχι μόνο την ένοπλη βία, αλλά, επίσης, οποιαδήποτε άλλη μορφή παρέμβασης ή απόπειρα απειλής απέναντι σε μια προσωπικότητα του Κράτους ή στα πολιτικά, οικονομικά και πολιτισμικά του στοιχεία.

Κανένα Κράτος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει ή να ενθαρρύνει τη χρήση εξαναγκαστικών μέσων οικονομικού ή πολιτικού χαρακτήρα ώστε να αναγκάσει την κυριαρχή θέληση κάποιου άλλου Κράτους και να αποκτήσει από αυτήν πλεονεκτήματα οποιουδήποτε είδους. (236)

Η GATT, την οποία συνιστογράφουν τόσο η Κούβα όσο και οι Ηνωμένες Πολιτείες, συγχροτήθηκε με στόχο την εξάλειψη άδικων εμπορικών πρακτικών στη διεθνή αγορά. Το άρθρο 5 ορίζει συγκεκριμένα την «ελευθερία μεταφοράς» των αγαθών στο διεθνές εμπόριο «μέσα από το έδαφος» του κάθε έθνους-μέλους ανεξάρτητα από την προέλευση αυτών των αγαθών. Το άρθρο 11 απαγορεύει σε οποιοδήποτε έθνος-μέλος να ορίσει εμποδία ή περιορισμούς στην εισαγωγή προϊόντων. Το άρθρο 21 ορίζει μια εξαίρεση, μόνο στην περίπτωση προστασίας «των βασικών συμφερόντων ασφάλειας ενός έθνους σε καιρό πολέμου ή άλλη περίπτωση εκτάκτου ανάγκης στις διεθνείς σχέσεις». Οι ανιστηροί περιορισμοί του εμπόργκο στην εξαγωγή και εισαγωγή αγαθών από την Κούβα παραβιάζουν σαφώς τα άρθρα 5 και 11 της GATT. Η εξαίρεση για τα «βασικά συμφέροντα ασφάλειας» του άρθρου 21 δεν ισχύει, διότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν βρίσκονται σε κατάσταση πολέμου με την Κούβα και η Κούβα δεν αποτελεί με κανέναν τρόπο στρατιωτική απειλή για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Κούβα δεν επενέβη ποτέ στη ναυτική βάση των Ηνωμένων Πολιτειών που βρισκείται στο νησί (Cain 1994, 380-96).

Για τους λόγους που αναφέρονται πιο λεπτομερώς παρακάτω, οι περισσότεροι νομικοί σχολιαστές οι οποίοι έχουν αναλύσει το εμπόργκο στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου έχουν καταλήξει ότι το εμπόργκο παραβιάζει τη χάρτα των Ηνωμένων Εθνών, τη χάρτα της OAS και

την αρχή της υπερεδαφικότητας του διεθνούς δικαίου (Cain 1994, 380-96· Krinsky and Golove 1993· Bell 1993, 77· Herd 1994, 426· Bourque 1995, 192· Solis 1997, 709· Long 1997, 467).

Η χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και η χάρτα της OAS γενικά κωδικοποιούν τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου: ένα κράτος δεν θα επεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις ενός άλλου. Μια συγγενής αρχή είναι ότι ένα κράτος έχει την εξουσία να επιβάλει νόμους που αφορούν γεγονότα που συμβαίνουν στην εδαφική του δικαιοδοσία και αφορούν τη συμπεριφορά των πολιτών του, οπουδήποτε και αν βρίσκονται. Ως επακόλουθο, τα έθνη έχουν γενικά το δικαίωμα να επιλέγουν με ποιον θα εμπορευονται ή θα διεξάγουν επιχειρήσεις, αλλά δεν μπορούν γενικά να επεμβαίνουν στο εμπόριο άλλων χωρών. Η αρχή της «υπερεδαφικότητας» ορίζεται γενικώς από το διεθνές δίκαιο ότι απαγορεύει σε ένα έθνος να επεκτείνεται νόμιμα εκτός των εδαφικών του συνόρων και να επιβάλει τη θέλησή του σε άλλες χώρες, εταιρείες ή άτομα που δεν ανήκουν νόμιμα στη δικαιοδοσία του (Cain 1994, 384-86· *Restatement* 1987, §401-3).

Υπάρχουν τρεις εξαιρέσεις στη γενική αρχή που απαγορεύει την υπερεδαφική εφαρμογή των νόμων ενός έθνους. Πρώτον, ένα έθνος έχει δικαιοδοσία όσον αφορά τις παράνομες πράξεις που συμβαίνουν εντός του εδάφους του, ανεξάρτητα από την εθνικότητα του δράστη. Δεύτερον, ένα κράτος έχει δικαιοδοσία όσον αφορά τη συμπεριφορά των πολιτών του, ανεξάρτητα από το πού αυτή λαμβάνει χώρα. Τρίτον (και η μόνη εξαίρεση που θα μπορούσε θεωρητικά να ισχύει για το εμπόριο των ΗΠΑ στην Κούβα), ένα κράτος έχει δικαιοδοσία σε μια πράξη που συμβαίνει εκτός της εθνικής του επικράτειας, «όταν έχει ή πρόκειται να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις εντός της επικράτειάς του» (Cain 1994· *Restatement* 1987, §401[1][c]. Long 1997, 472· Bourque 1995, 212-13). Όταν ένα κράτος επιχειρεί να ασκήσει δικαιοδοσία υπό την εξαίρεση αυτή όσον αφορά τις «ουσιαστικές επιπτώσεις», η εφαρμογή αυτής της δικαιοδοσίας πρέπει να είναι «λογική» και το κάθε κράτος έχει την υποχρέωση να εκτιμά το συμφέρον του ίδιου αλλά και του άλλου κράτους στην εφαρμογή της δικαιοδοσίας (Long 1997, 473).

Αρκετές διατάξεις των νομοθετικών πράξεων του 1992 και 1996 που επεκτείνουν το εμπόριο σε ξένες εταιρείες παραβιάζουν την υπερεδαφική αρχή της δικαιοδοσίας. Ένα από τα αρχικά αίτια του εμπόρου ήταν η εθνικοποίηση από την Κούβα των περιουσιών των ΗΠΑ και των εδαφών που ανήκαν σε αυτές ή σε εταιρείες και άτομα από τις ΗΠΑ. Οι εθνικοποιήσεις αυτές έγιναν πάνω από σαράντα χρόνια πριν από το διάστημα 1959-1960 και είχαν ελάχιστες επιπτώσεις στην οικονομία των ΗΠΑ και των εμπλεκόμενων εταιρειών. Οι ΗΠΑ είναι αναμφισβήτητη η μεγαλύτερη οικονομική, πολιτική και στρατιωτική δύναμη στον κόσμο σήμερα, ενώ η Κούβα είναι μια φτωχή χώρα του Τρίτου Κόσμου που αγωνίζεται να ξεπεράσει τις αντιξοότητες, η οικονομία της οποίας σχεδόν κατέρρευσε το 1990.

Οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τις νομοθετικές πράξεις του 1992 και του 1996 έχουν ως άμεσο στόχο τις ξένες εταιρείες και θυγατρικές εταιρειών που διεξάγουν επιχειρήσεις με την Κούβα. Ενώ ο τελικός στόχος του εμπόρου είναι να ρίξει την κουβανική κυβέρνηση, οι ξένες εταιρείες που εμπλέκονται σε απόλυτα νομικές επιχειρησιακές πρακτικές αποτελούν τους άμεσους στόχους του. Μια ισπανική επιχείρηση οδηγήθηκε σε χρεοκοπία λόγω των κυρώσεων που της επιβλήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες για υποτιθέμενες παραβιάσεις του εμπόρου (Bourque 1995, 215).

Αν και ο τελικός στόχος των χρηματοδοτών των νομοθετικών πράξεων του 1992 και

του 1996 ήταν να απομακρύνουν τον Κάστρο από την εξουσία, το εμπάργκο –εκτός από τις αρνητικές επιπτώσεις που είχε στην υγεία και την ευημερία των Κουβανών– επηρεάζει άμεσα τα δικαιώματα ξένων εταιρειών στη διεξαγωγή επιχειρήσεων με την Κούβα. Η «διακίνηση» εθνικοποιημένων κτημάτων από αλλοδαπούς υπηκόους που αναφέρεται στο Κεφάλαιο III του νόμου του 1996 διεξάγεται εκτός των συνόρων των Ηνωμένων Πολιτειών και έχει ελάχιστες επιπτώσεις στην οικονομία των ΗΠΑ (Long 1997, 474-75). Αυτή η υποτιθέμενη «διακίνηση» της εθνικοποιημένης περιουσίας δεν έχει «ουσιαστικές επιπτώσεις» στις Ηνωμένες Πολιτείες. Άρα, το δόγμα των «ουσιαστικών επιπτώσεων» δεν δίνει στις Ηνωμένες Πολιτείες υπερεδαφική δικαιοδοσία όσον αφορά τις ξένες εταιρείες που διεξάγουν νόμιμο εμπόριο με την Κούβα εκτός των συνόρων των Ηνωμένων Πολιτειών.

Αντιθέτως, υπάρχει στις ΗΠΑ μια ισχυρή επιχειρηματική ομάδα πίεσης για την άρση του εμπάργκο, επειδή η επιχειρηματική κοινότητα των ΗΠΑ θέλει να επωφεληθεί από τις πιθανές αγορές στην Κούβα. Εκτιμάται ότι, εξαιτίας του εμπάργκο, οι επιχειρήσεις των ΗΠΑ έχουν χάσει πιθανές επιχειρήσεις που κυμαίνονται από 1 έως 15 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, και ότι, εάν γινόταν άρση του εμπάργκο και ξεκινούσε ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών, θα μπορούσαν να είχαν δημιουργηθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες 100.000 θέσεις εργασίας. Αν μη τι άλλο, αυτό που βλάπτει την οικονομία των ΗΠΑ είναι το ίδιο το εμπάργκο – και όχι το εμπόριο αλλοδαπών με την Κούβα (Karlowitz 1998, 186-87).

Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούν να δικαιολογήσουν το εμπάργκο ισχυριζόμενες ότι αντιμετωπίζουν στρατιωτική απειλή ή λόγω υπεράσπισης κάποιου συμφέροντος «εθνικής ασφάλειας» από την Κούβα. Ο Ψυχρός Πόλεμος έχει λήξει και η Κούβα δεν αποτελεί στρατιωτική απειλή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν πλέον συνάψει στενή συμμαχία με την Κίνα και έχουν αποστείλει βοήθεια ακόμα και στη Βόρεια Κορέα, προμηθεύοντας τροφίμα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Πρώην αξιωματούχοι των ΗΠΑ έχουν παραδεχτεί ότι η Κούβα δεν αποτελεί στρατιωτική απειλή για τις Ηνωμένες Πολιτείες (Bell 1993, 115). Ο ισχυρισμός για «εθνική ασφάλεια» προκειμένου να δικαιολογηθεί το εμπάργκο δεν είναι αξιόπιστος, διότι οι νόμοι του 1992 και του 1996, όπως είχε ανακοινωθεί δημοσίως, στόχευαν στην απομάκρυνση του Φιντέλ Κάστρο από την κυβέρνηση (Perez 2002, 246-47).

Το εμπάργκο έχει καταδικαστεί ευρέως από μελετητές του διεθνούς δικαίου, τα Ηνωμένα Έθνη, την ΟΑΣ, την Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμα και από τον ίδιο τον Πάπα (Karlowitz 1998, 184-85). Το 1999, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών καταδίκασε με 143 προς 3 ψήφους και 17 αποχές το συνεχιζόμενο εμπάργκο στην Κούβα. Το 1998, οι ψήφοι ενάντια στο εμπάργκο ήταν 157 προς 2 με 12 αποχές (Schwab 1999, 173).

Το συνεχιζόμενο εμπάργκο ενάντια στην Κούβα παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου, τη χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και της ΟΑΣ και την GATT, στην οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι συνυπογράφοι έθνος και με την οποία είναι υποχρεωμένες να συμμορφώνονται. Δυστυχώς, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν υιοθετήσει μια προς όφελός τους προσέγγιση απέναντι στα Ηνωμένα Έθνη και το διεθνές δίκαιο: συμμορφώνονται με αυτό, μόνο όταν πρόκειται για τα σαφή συμφέροντά τους, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση αγνοούν τα Ηνωμένα Έθνη και το διεθνές δίκαιο.

Για παράδειγμα, οι Ηνωμένες Πολιτείες κήρυξαν εμμέσως πόλεμο ενάντια στη Νικαράγουα τη δεκαετία του 1980, χρηματοδοτώντας και εκπαιδεύοντας τους Κόντρας, ώστε να

εξαπολύσουν έναν παρατεταμένο πόλεμο ενάντια στην κυβέρνηση των Σαντινίστας. Το 1984, οι Ηνωμένες Πολιτείες προχώρησαν σε συγκαλυμμένους βομβαρδισμούς λιμανιών της Νικαράγουα. Η Νικαράγουα υπέβαλε αίτηση αποζημίωσης στο Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο το 1998 απεάνθη εν μέρει υπέρ της, ότι η υποστήριξη των Κόντρας από τις ΗΠΑ και ο βομβαρδισμός των λιμανιών της Νικαράγουα παραβίαζαν την απαγόρευση της χρήσης βίας από το διεθνές δίκαιο. Η υποστήριξη των Κόντρας από τις ΗΠΑ ήταν παράνομη επέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις της Νικαράγουα (Klinsky and Golove 1993, 246-47). Η κυβέρνηση Ρένγκαν αγνόησε την απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης. Αντίστοιχα, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν παραβιάσει τη χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και το διεθνές δίκαιο, διεξάγοντας συγκαλυμμένες οικονομικές και στρατιωτικές εχθροπραξίες ενάντια στην Κούβα και επιτρέποντας σε Κοινοαμερικανούς να εφαρμόζουν τρομοκρατικές πράξεις ενάντια στην Κούβα (Perez 2002· Schwab 1999, 134-50).

Συμπέρασμα

Το εμπόργκο αποτελεί αναμφισβήτητη παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Έχει καταδικαστεί διεθνώς από νομικούς μελετητές, καθώς και από πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτες. Ακόμα και στο εσωτερικό των Ηνωμένων Πολιτειών, μέλη της θρησκευτικής και επιχειρηματικής κοινότητας εκφράζουν έντονα την εναντίωσή τους στο εμπόργκο.

Το εμπόργκο συνεχίστηκε μετά τον Ψυχρό Πόλεμο μόνο εξαιτίας της εκτενούς πολιτικής επιρροής του υπερσυντηρητικού κοινοαμερικανικού πολιτικού λόμπι και της πολιτικής δειλίας των ηγετών στην Ουάσιγκτον οι οποίοι έχουν υποταχθεί σε αυτό το λόμπι. Το εμπόργκο συνεχίζεται επειδή οι πολεμιστές του Ψυχρού Πολέμου έχουν ακόμη υτέρμετη επιρροή στις αίθουσες του Κογκρέσου και του Λευκού Οίκου.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούν να δικαιολογήσουν το εμπόργκο επικαλούμενες τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αν και έχουν υπάρξει, βεβαίως, παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την επαναστατική κυβέρνηση της Κούβας, οι παραβιάσεις αυτές δεν δικαιολογούν νόμιμα το εμπόργκο αξιόποινου και επεμβατικού χαρακτήρα ενάντια στην Κούβα. Δυστυχώς ή ευτυχώς, οι εσωτερικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δεν ανάγονται σε γενοκτονία δεν δικαιολογούν την υπερεδαφική φύση του εμπόργκο.

Είναι επίσης υποκριτικό να επικαλείται η κυβέρνηση των ΗΠΑ το ιδεώδες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όταν οι ίδιες έχουν για πολύ καιρό υποστηρίξει βάρβαρες, καταπιεστικές στρατιωτικές δικτατορίες σε όλη τη Λατινική Αμερική. Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν προσφέρει σημαντική στρατιωτική και οικονομική βοήθεια σε δικτατορίες στη Γουατεμάλα, στο Ελ Σαλβαδόρ, στη Χιλή, στη Βραζιλία και στην Αργεντινή· οι δικτατορίες αυτές είχαν ως συνέπεια τον θάνατο εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων. Ακόμα και μετά την πολιτική δολοφονία του Καθολικού Αρχιεπισκόπου Όσκαρ Ρομέρο στο Ελ Σαλβαδόρ, η κυβέρνηση Ρένγκαν αύξησε δραματικά τη στρατιωτική βοήθεια προς τη δικτατορία του Ελ Σαλβαδόρ. Υπό τη διακυβέρνηση του Κάστρο, έχουν αναφερθεί δολοφονίες από ειδικές ομάδες ή παράνομες πολιτικές δολοφονίες (Zinn 1998, 359-69).

Οι ίδιες οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν μακρά ιστορία παραβίασης των βασικών ανθρωπι-

νων δικαιωμάτων μειονοτήτων, κρατούμενων, μεταναστών και πολιτών και θρησκευτικών ακτιβιστών στην Αμερική. Για χρόνια, οι μη λευκοί υποβάλλονταν σε ξυλοδαμούς και γαζομεταχείριση και δολοφονούνταν από αστυνομικούς στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αθώοι άνθρωποι οδηγήθηκαν στη φυλακή και εκτελέστηκαν λόγω των αυθαίρετων και μεροληπτικών νόμων περί θανατικής ποινής στην Αμερική (*United States of America: Rights for All* 1998).

Είναι ανειλικρινές από την πλευρά των πολιτικών ηγετών των ΗΠΑ να επιζητούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα για να δικαιολογήσουν το εμπάργκο, ενώ ο πραγματικός λόγος είναι η απομάκρυνση της κυβέρνησης Κάστρο από την εξουσία και η αντικατάστασή της από μια κυβέρνηση που θα υποστηρίξει τις ΗΠΑ, η οποία θα καθιερώσει ένα σύστημα ελεύθερης αγοράς. Είναι υποκριτικό εκ μέρους των Ηνωμένων Πολιτειών, ηγετικού υπέρμαχου του διεθνούς ελεύθερου εμπορίου και των ανοιχτών αγορών για μια νέα παγκόσμια οικονομία, να συνεχίζουν το εμπάργκο.

Το εμπάργκο, πολύ απλά, δεν είναι μόνο παράνομο σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, είναι επίσης απάνθρωπο αφού επιφέρει δυστυχία στον λαό της Κούβας, που έχει ανάγκη για φάρμακα, τρόφιμα και για εμπόριο. Η Ιστορία δεν θα αθωώσει τις Ηνωμένες Πολιτείες για το παράνομο, απάνθρωπο και άδικο εμπάργκο που έχουν επιβάλει ενάντια στον λαό της Κούβας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Bell, James, «Violation of International Law and Doomed U.S. Policy», *University of Miami Inter-American Law Review* 25, 1993, σ. 77-129.
- Blackburn, Robin, «Putting the Hammer Down on Cuba», *New Left Review* 4, Ιούλιος/Αύγουστος 2000, σ. 5-36.
- Bourque Shari, «The Illegality of the Cuban Embargo in the Current International System», *Boston University International Law Journal* 13, 1995, σ. 191-228.
- Cain, Jerry, «Extraterritorial Application of the United States Trade Embargo against Cuba», *Georgia Journal of International and Comparative Law* 24, 1994, σ. 379-97.
- Dhooge, Lucien, «Fiddling with Fidel: An Analysis of the Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act of 1996», *Arizona Journal of International and Comparative Law* 14, Φθινόπωρο 1997, σ. 575-634.
- Herd, Julia, «The Cuban Democracy Act», *Brooklyn Journal of International Law* 20, 1994, σ. 397-442.
- Heitzer, Arthur, «The U.S. Economic Blockade of Cuba: A Crime against Humanity?», *Guild Practitioner* 55, Ανοίξη 1998, σ. 76-96.
- Kaplowitz, Donna, *Anatomy of a Failed Embargo*. Boulder, CO: Lynne Rienner, 1998.
- Krinsky, Michael και David Golove (επιμ.), *United States Economic Measures against Cuba*. Northampton, MA.: Aletheia Press 1993.
- LeoGrande, William, «A Politics-Driven Policy», *NACLA Report on the Americas*, Νοέμβριος/Δεκέμβριος 2000, σ. 35-41.
- Long, Susan, «A Challenge to the Legality of Title III of Libertad», *Indiana International and Comparative Law Review* 7, 1997, σ. 467-95.
- Perez, Louis Jr, «Fear and Loathing of Fidel Castro: Sources of U.S. Policy toward Cuba», *Journal of Latin American Studies* 34, Μάιος 2002, σ. 227-54.
- Restatement of the Law Third: The Foreign Relations Law of the United States*. St. Paul, MN: American Law Institute, 1987.
- Schwab, Peter, *Cuba: Confronting the U.S. Embargo*. St. Martin's Press, Νέα Υόρκη 1999.
- Solis, Anthony, «The Long Arm of U.S. Law: The Helms-Burotn Act», *Loyola International and Comparative Law Journal* 19, 1997, σ.709-41.
- United States of America: Rights for All*. Amnesty International USA, Νέα Υόρκη 1998.
- Williamson, Edwin, *The Penguin History of Latin America*. Penguin, Νέα Υόρκη 1992.
- Zinn, Howard, *The Twentieth Century: A People's History*. Harper Perennial, Νέα Υόρκη 1998.

Egon Schiele, Καρδινάλιος και καλόγρια, 1912